І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 187. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 29-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1962 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 187. VOL. LXIX.

КОНҐРЕС ПРИСПІШУЄ РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЄКТІВ ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ СЕСІЇ

СЕНАТ ЗБІЛЬШИВ ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ І ПОШТОВІ ОПЛАТИ; ПАЛАТА УХВАЛИЛА ЗАКОН ПРО КОНТРОЛЮ ЛІКІВ

Вашингтон. — Обидві Палати Конґресу приспішують свою працю над різними законопроєктами, бо в найближчому тижні Конґрес хоче закінчити цю другу сесію, щоб сенатори й конґресмени могли взяти участь у виборчій кампанії, бо вибори вже 6-го листопада. Сенатська Комісія Видатків в дні 27-го вересня ухвалила збільшити видатки на допомогу закордонові, і загальна сума на цю ціль мала б виносити $ 4,422,800,000, на $ 312 мільйонів менше, як домагався Президент. Сенат зменшив був урядом запропоновану суму на більше як на один більйон долярів, і Президент просив сенаторів, щоб не затверджували того зменшування, яке вирішила Палата. Сенатська Комісія також скреслила ті обмеження, які поробила була Палата, яка пропонувала не допомагати комуністичним країнам і тим державам, кораблі яких довозять совєтську зброю на Кубу. Сенат 27 вересня ухвалив більшістю 72-ох до трьох голосів збільшити поштові оплати на один цент від посилок. І так картка має коштувати 4 центи, лист 5, лист летунською поштою 8 центів. Збільшено також оплати від посилок другої кляси (часописи і журнали та книжки), і третьої кляси (реклямові проби товарів, і реклями). Це збільшення поштових оплат має дати прибутків державній скарбниці на суму $ 603 мільйонів. Але одночасно Сенат ухвалив і збільшення платні для більше як мільйона федеральних службовців в чому є майже 600,000 поштових урядовців. Це збільшення платень коштуватиме державну скарбницю $ 1,054,000,000. Це збільшення платень відбуватиметься в двох ратах: перша рата найближчого місяця, і друга в 1964 р. 27-го вересня Палата Репрезентантів ухвалила законопроєкт про федеральну контролю ліків, яку вже давніше прийняв був Сенат. Тепер Конґресова Конференція має узгіднити різниці між двома проєктами, поки цей закон можна буде вислати до підпису Президента.

ГУБЕРНАТОР РОКЕФЕЛЛЕР ВИСТУПИТЬ НА КОНҐРЕСІ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Нелсон Рокефеллер

Ню Йорк. — Губернатор імперіяльного стейту Ню Йорк Нелсон Рокефеллер буде головним промовцем на бенкеті під час 8-го Конґресу Американських Українців — повідомлено офіціяльно з Олбані. Конґрес відбудеться в цій світовій метрополії, в Ню Йорку, в готелі Комодор в днях від 12 до 14-го жовтня ц. р., а конґресовий бенкет заповіджений на суботу, 13-го жовтня, в балевій залі готелю. Губернатор Рокефеллер, що тепер є республіканським кандидатом на перевибір на губернатора, відомий із своєї рішучої постави проти комуно - московського невільництва та колоніяльного імперіялізму. Його виступи мають поважний відгомін як в Америці, та і за кордоном. Він є не тільки губернатором великого стейту але й можливим кандидатом на президента ЗДА в наступних виборах в 1964-му році Крім губернатора Рокефеллера, що виступить на бенкеті, та посадника Ню Йорку Роберта Ваґнера, що привітає Конґрес при його відкритті, при інших нагодах зокрема під час плянованих полуденків під час Конґресу, вже заповіли свої виступи вільно - китайський амбасадор Тінґфу Ф. Тсіянг, видатний кубинський історик та один з керівників визвольного руху проти комуністичного режиму Фіделя Кастра проф. Герміно Портель-Віля, конґресмени Деніл Флад з Пенсильвенії та Едвард Дервінскі з Іллиной, як і ряд інших видатних діячів. Під час окремого форуму, що має відбутися в рямках Конґресу в суботу, 13-го жовтня пополудні, виступлять з відповідними доповідями представник Державного Департаменту та проф. Роман Смаль-Стоцький з Маркетського університету. Виступи гостей відбудуться після плянованих полуденків, форумів і бенкету, а сесії Конґресу будуть присвячені виключно дебатам та ухвалам.

В Ємені переворот — убито короля і членів його родини

Аден. — Заледви в тиждень після того, як після смерти 71-літнього „імама" Ахмада вступив на престол його 35-річний син Саїф аль - Іслям Мохаммед аль - Бард, також, як „Імам Ахмад, князь Доброї Віри і Каліф Мусульманів", — вибухла в минулий четвер 27 ц. м. тамошнього часу військова революта, внаслідку якої вбито того володаря. До влади прийшли військовики покищо невідомого імени. Вістки про цей переворот суперечні. За вістями з Каїро, ворохобники обступили королівський палац і зажадали від короля, щоб він піддався, а коли він відмовився, спалили палац разом з усіма його мешканцями. Згинули буцім-то 30 членів королівської родини, — вся тамошня династія. Суперечні вістки кажуть теж про характер перевороту. Одні твердять, що за переворотом стоять комуністи і Москва, яка узброїла єменську армію та яка заінтересована в доступі до Арабського моря і заволодіння нафтовими полями в Арабії, — інші звертають увагу, що саме вбитий імам був совєтофілом, їздив до Москви й Пейпінгу та заповів був відразу широкі реформи — мабуть за комуністичним зразком. З Об'єднаних Націй повідомили, що тамошній представник Ємену, вуйко вбитого короля, князь Гассан, збирається якнайшвидше відлетіти до Ємену, щоб перебрати „належне йому законне місце", як володар тамошньої країни. Ємен має несповна п'ять мільйонів населення і територію є завбільшки півтори нюйоркського стейту, але — хоч це пустинна країна, — Ємен дуже багатий з уваги на тамошню нафту. Ясно, що багатий тільки король і його найближчі, бо нарід нуждує. Панує там ще невільництво.

АНГЛІЯ ПЕРЕСТЕРІГАЄ СССР ЩОДО БЕРЛІНУ

БАЧИТЬ ТРИВКУ РОЗВ'ЯЗКУ КРИЗИ В ПРАВІ САМОВИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВСІХ НІМЦІВ

Об'єднані Нації. — Британський міністер закордонних справ лорд Гюм звернувся у своїй великій промові на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в минулий четвер 27 ц. м. з закликом до Совєтського Союзу, щоб той припинив створювання штучної кризи в Берліні. Лорд Гюм підкреслив, що західні альянти не зречуться Західнього Берліну під совєтським тиском і що тривка та справедлива розв'язка німецької проблеми може прийти тільки через переведення самовизначення східних і західних німців. „Якщо ця Асамблея є вірна сама собі, то вона повинна настояти, щоб той принцип (самовизначення) був застосований однаково до Східньої Німеччини, як Західньої". Лорд Гюм ствердив, що треба всіма способами протидіяти будь-якому збройному зударові у світі, але — допускаючи можливість такого зудару — поручав „негайно ізолювати його та припинити". „Це перша резолюція, яку я внесу на цій Асамблеї з 1962 року — заповів речник Британії — і кожний з нас мусить стати відповідальним за цю справу. Наші уми повинні контролювати наші пристрасті. Люди, які в нуклеарній епосі затіюють сварню, є дурнями. Люди, які колотять в глечику, що кипить, є негідниками". Лорд Гюм так само натаврував Совєтський Союз і інші країни, які — всупереч опінії Міжнародного Трибуналу в Гаазі — відмовляються платити на міжнародне військо ОН в Конґо. Лорд Гюм висловився за поширення Ради Безпеки, достосовуючи її „до змін в структурі новітнього світу", але не пояснив ближче своєї пропозиції.

На тому самому засіданні Генеральної Асамблеї прийшло до гострого словного зудару між представниками Камбоджи і Сіяму, двох малих південно - азійських країн. Гуот Самбат, міністер закордонних справ Камбоджи спершу виступив як палкий речник впровадження до Об'єднаних Націй комуністичного Китаю. Після того заапелював до генерального секретаря ОН У Танта — до речі, свого земляка — щоб Об'єднані Нації вислали до Камбоджи комісію для перевірення тамошньої ситуації. Він закинув Сіямові і Південному В'єтнамові „акти аґресії, піратства і вбивств" та зажадав від ОН, щоб визнано і заґарантовано незалежність, невтральність і непорушність території Камбоджи. Ця заява спричинила негайну репліку збоку сіямського міністра закордонних справ Таната Хомана, який з черги закинув Камбоджі „злобну пропаґанду й провокації" та звернувся також до генерального секретаря Об'єднаних Націй, щоб той перевірив на місці ситуацію. Поза тим у тому дні промовляли ще на Генеральній Асамблеї представники Філіппін, Кипру, Гаїті, Чіле, Туреччини й Цейльону. Речники латино - американських країн не заторкували в своїх промовах узагалі кубинської справи.

В Об'єднаних Націях критикують відносини в тій установі

Об'єднані Нації. — Дебати на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в минулу середу виявили глибокий критицизм різних членів ОН щодо різних аспектів і ділянок праці тієї установи. І так, президент і прем'єр Пакістану Мохаммед Аюб Хан ствердив, що Рада Безпеки ОН „майже спаралізована", промовчавши, що спаралізували її совєтські „вето". Далі, він висловив жаль, що існують держави, які не повинуються резолюціям Генеральної Асамблеї. Врешті, він ствердив дотеперішню безсильність Об'єднаних Націй в справі припинення атомових експериментів і закликав до мобілізації в цій справі всіх малих членських держав ОН, які своїм моральним натиском на атомові держави добились би відповідного договору. Прем'єр Нової Зеляндії Кейт Голіоке гостро критикував плян Совєтів на заступлення одного генерального секретаря „тройкою" та перестерігав членські держави ОН — маючи на увазі азійсько - африканські країни — проти „надто великої нетерпеливости" в розв'язуванні деяких, очевидно колоніяльних, справ. Знову ж австралійський міністер закордонних справ Гарфільд Барвік атакував політику СССР, головно в справах Берліну і Південного В'єтнаму, гостро тавруючи тактику комуністів — фізичного винищування в Південному В'єтнамі тамошніх керівників і фахівців. Представник Ліберії Рудольф Граймс боронив принципу рівности всіх членів ОН, себто рівности голосів великих і малих держав.

РАСОВА СУПЕРЕЧКА В МІССІССІПІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ВАГАЄТЬСЯ ВИСИЛАТИ ВІЙСЬКО, ПОСЛУГОВУЄТЬСЯ СУДОВИМИ МАРШАЛАМИ; ГУБЕРНАТОР НЕ УСТУПАЄ

Вашингтон. — Департамент Справедливости 27-го вересня не пробував вчетверте зареєструвати негритянського 29-річного студента Джеймса Г. Мередіта в університеті стейту Міссіссіпі, щоб не допустити до „більшого насильства і проливу крови", бо губернатор Росс Барнет видав наказ, щоб стейтова поліція силою не допустила негра до університету. В п'ятницю вранці була така ситуація в місцевості університету — Оксфорді. Губернатор Барнет зарядив поготівля кількох соток поліцистів, які не сміють пустити до університету Мередіта. У Вашингтоні головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді видав наказ, щоб судові урядовці, так звані маршали, в числі кількох сот збиралися в місті Мемфісі, Теннесі, щоб на випадок потреби могли силою ввести до університету Мередіта. Президент Кеннеді конферував із головним прокуратором в цій справі, а Роберт Кеннеді вже нараджувався з директором операційного відділу при штабі генерал майором Крейтоном В. Абрамсом про те, як, на випадок потреби, треба буде вжити збройної сили, щоб змусити університет виконати судовий наказ. Губернатор Барнет мав 28го вересня явитися в Апеляційнім Окружнім Федеральнім Суді в Ню Орлінсі. Луїзіяна, щоб довести, що він діяв згідно з законом, не допускаючи чорного студента до університету, в якому 140 років навчаються тільки білі студенти. Сподіваються, що губернатор не явиться в суді. І тоді саме настане такий момент, коли федеральний уряд мусітиме вжити військової сили, щоб заарештувати непослушного губернатора. В політичних колах підкреслюють, що це є найгостріщий конфлікт між федеральною і стейтовою владою від часів громадянської війни. Губернатор Алабами. Джан Паттерсон, який в 1960-му році гаряче підтримував президента Кеннеді, вислав до нього депешу, в якій заявляє що висилка судових маршалів або війська до Міссіссіпі буде ознакою того, що „федеральний уряд є диктатурою найогиднішого сорту". Губернатор Паттерсон заявляє, що губ. Барнет діє згідно з законом, і федеральний уряд не має слушности. Він каже, що треба буде післати федеральне військо і до Алабами, коли там заіснує подібний випадок, як в Міссіссіпі.

ЖИДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ЗА СВОЇМ КАЛЕНДАРЕМ 5723-ій НОВИЙ РІК

Ню Йорк. — В п'ятницю зі заходом сонця жиди в Ізраїлі і у всіх країнах світу почали відзначати за своїм календарем свій Новий Рік, який у них є вже 5723-ім, і називається Рош Гашана. В тому дні почався період жидівських свят, який закінчиться Днем Покути — Йом Кіпуром, що почнеться ввечері 7-го жовтня. Консервативні і ортодоксальні жиди відзначають Рош Гашана два дні, в суботу і неділю, а реформовані тільки один день.

Конґрес вирішує долю острова Елліс

Вашингтон. — Конґрес має вирішити долю острова Елліс в нюйоркському порті, який від 1954 перестав бути іміграційним центром, чим він був майже півстоліття. Сенатська підкомісія в справі міжурядових взаємин, що її очолює сенатор демократ з Мейн Едмунд С. Москі, почала вести переслухання в цій справі. Сен. Москі заявив, що якщо не знайдеться якогось рішення в цій справі, то уряд виставить на ліцитацію і продасть цей острів тому, хто запропонує найвищу ціну. Адміністрація Загальної Служби хотіла продати цей 27-акровий острів, але не зробила цього, бо давали занизькі ціни. Нюйоркські сенатори Джекоб К Джевітс і Кеннет Б. Кітінґ є проти того, щоб острів продавати, бо його можна б використати на якісь корисні цілі.

Сен. Ґолдвотер бачить небезпеку для ЗДА від цивільних теоретиків і дорадників Президента

Вашингтон. — Сенатор республіканець з Арізони Беррі Ґолдвотер, промовляючи в Сенаті, казав, що тепер ЗДА є більше виставлені на небезпеку від „цивільних теоретиків", які ведуть політику або є дорадниками Президента, ніж від військовиків, які мають потрібне знання і зрозуміння для американських інституцій. Ґолдвотер заявив: Я гадаю, що наша країна є безпечніша тому, що військовики розуміють потребу перемоги в холодній війні; але вона є загрожена внаслідок дій деяких цивілістів, таких як Адлей Стівенсон, чи інші, які бояться вжити слова „перемога", щоб „не образити ворога". Сенатор Ґолдвотер висміював ті сплетні, які поширюють жах, що збільшення військового і промислового комплексу може привести до захоплення влади провідниками наших збройних сил. Ґолдвотер говорив, що наші військовики добре розуміють представників СССР і знають, що вони є невблаганними нашими ворогами, які ніколи не зможуть вести чесним способом переговори.

ОМЕЛЯН КОВАЛЬ ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ СУМ

В ЕЛЛЕНВІЛ, Н. Й. ЗАКІНЧИВСЯ VII-ий СВІТОВИЙ КОНҐРЕС СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Елленвіл, Н. Й. — В неділю 23 вересня ц. р., в заключному дні Сьомого Світового Конґресу Молоді на голову нової Центральної Управи цієї організації був переобраний дотеперішній голова Омелян Коваль з Бельгії. Відбувся вибір нової Центральної Управи під час другої частини цього конґресу, що відбулася в Еленвіл, Н. Й., а перша частина якого проходила в днях 31 серпня - 2 вересня ц. р. в Парижі. Делеґатами на американську частину Конґресу були прибулі з Европи голова Центральної Управи СУМ мґр. Омелян Коваль та голова Крайової Управи СУМ у Великобританії мґр. Ярослав Деременда; СУМ в Австрії мав також свого представника в особі Д. Михайлова. Конґрес відбувався в одній із заль на Оселі СУМА, популярно званій „Сумівка" і в ньому взяло участь 37 умандатованих делеґатів та понад 30 гостей, переважно представників різних українських організацій, установ і товариств. Головував на Конґресі Л. Футала. Делеґатами були люди переважно молодшого віку, але не бракувало й позначених сивиною голів з-поміж гостей. Після вислухання Протоколу з попереднього Конґресу та повідомлення з першої, европейської частини цього, VII-го Конґресу, делеґати обрали різні Комісії, їх рішення і вказівки були прийняті, як головні напрямні діяльности СУМ на наступні роки.

Уступаючий голова Центральної Управи Омелян Коваль у своїй звітовій доповіді з діяльности за 4 роки змалював докладну картину зростання членства Спілки, що нині нараховує вже до 12.000 членів, особливо юнацтва; розповів про різні сумівські видання, про проблеми зростаючого таборування, яке є однією з найважливіших виховних ланок; поділився він і турботами про те, що треба збільшити кількість виховників і упорядників.

З доповіді референта юнацтва д-ра Б. Стебельського учасники Конґресу довідалися про нові Правильники, про

(Закінчення на сторінці 4-ій)

Португалія задумує надати Анґолі ширшу автономію

Лісбона. — Португальський уряд відкликав губернатора і колонії Анґолі генерала Венансіо Десляндеса, який був на тому становищі від червня минулого року й енерґійно поборював самостійницький рух анґольців. Він зискав собі велику популярність серед португальських поселенців в Анґолі та в самій Португалії вважали його за національного героя. Проте між ним і міністром для заморських територій Анґолі, 39-річним д-ром Адріяно Хозе Альвес Морейрою прийшло до конфлікту на тлі дальшої політики в тій колонії, при чому загально вважають, що Морейра є прихильником поширення автономічних прав Анґолі. Цікаво, що сам генерал Десляндес теж був спершу радше лібералом і йому закидали, що на власну руку заповів був створення в столиці Анґоли Люанді окремого університету з участю там автохтонної молоді. Справу дальшої політики в тій колонії ускладнюють не тільки реакційні тамошні португальські поселенці, подібно, як це було в Альжирі, але й військовики, які вимаґають, щоб на місце відкликаного генерала-губернатора новим губернатором став знову військовик. Тому, що анґольські самостійники не припиняють своєї боротьби, а в Конґо офіційно рекрутують добровільців до повстанської армії і вишколюють їх з тихою апробатою збоку тамошньої місії Об'єднаних Націй (що викликає гнів Португалії), то центральний уряд Португалії мусить рахуватись з настроями військової верхівки.

ПІСЛЯ ПОВЕНІ В ЕСПАНІЇ

Мешканці села Сан Адріян де Бесос, поблизу Барселони, добувають з болота й води решітки своїх речей і меблів із знищених повінню домів.

СССР представляє порт на Кубі, як „економічну допомогу"

Москва. — В совєтській пресі й пропаґанді видно виразну лінію — поменшувати значення совєтських зв'язків і совєтської допомоги Кубі. В комунікаті ТАССа у зв'язку з заповідженням Кастра, що за угодою з совєтським міністром риболовлі Александром Ішковим Совєти будуватимуть на Кубі новий „рибальський" порт, у тому комунікаті представляється цю справу, як „звичайну економічну допомогу Кубі". Совєтська пропаґанда далі намагається осмішити американські твердження, наче б Куба становила будь-яку загрозу для західньої гемісфери, при чому промовчується взагалі будь-яку військову допомогу Кубі збоку СССР. За комунікатом ТАССа, новий порт на Кубі був би здібний приміщувати 130 рибальських кораблів. В тому комунікаті широко говориться про риболовлю та „взаємну консультацію" в справах риболовлі і нічого, очевидно, про військове значення такого нового порту. Зате в кубинському радіо з Гавани подано, що новий порт буде збудований в протоці Гавани, при чому буде там збудована нова радіостанція і будуть споруди з „останніми науковими вирядами".

Совєти посилюють антирелігійну кампанію

Москва. — У московській „Правді" появилась в минулу середу 26 ц. м. велика стаття про потребу придавання більшої уваги пропаґанді атеїзму та поборювання релігійности. Цей керівний совєтський часопис звертає окрему увагу на Комсомол, що його членів треба втягнути „до войовничих антирелігійників". Ця стаття „Правди" посередньо признає зріст релігійности в Совєтському Союзі, всупереч поверх 40-річній завзятій антирелігійній пропаґанді, веденій не тільки спеціяльними для цього створеними організаціями, але взагалі цілою державною системою. Коментатори пригадують згадку про це у промові Хрущова на 22 конґресі Компартії СССР та ствердження різними туристами, що церкви в Совєтському Союзі все ще є повні вірних, при чому ходять туди не тільки старці, але й молоді люди обох статей і діти. „Советская Белорусь", йдучи по тій самій антирелігійній пропаґандивній лінії, бідкає, що керівники церковного життя „модернізуються" і „пристосовуються до нових обставин", що нібито утруднює боротьбу проти них. Совєтська преса поручає докладне застосовування рецепти Хрущова щодо „добре продуманої і постійної системи наукової атеїстичної індоктринації, яка охопила б шари населення і протиділа релігійним поглядам, особливо, між дітьми і молоддю".

В АМЕРИЦІ

- **26-го вересня** знов примістили на вершку ракети-підсилювача Атласа кабіну 4,200 фунтів ваги, в якій командор Волтер М. Шірра 3-го жовтня має летіти довкола Землі. Ця кабіна вже була на ракеті, але її були зняли, бо мусіли перевести контролю пального.
- **Президент Американського Червоного Хреста** емеритований генерал Алфред М. Ґрунтер перебув операцію легенів у військовому шпиталі Волтера Ріда. 63-річний колишній генерал почувається добре і видужує згідно з передбаченнями лікарів.
- **Сенат ухвалив** законопроєкт про те, щоб 10-го вересня 1963-го року відзначити 150-річчя битви над озером Ірі. Зорганізувати мають окрему комісію, що займеться цією справою. Для комісії призначили 25,000 дол.
- **65-річний провідник** англійських фашистів сер Освалд Мослі на запрошення студентів стейтового боффалівського університету, виголосив доповідь 26-го вересня про філософію фашизму перед 1,500 студентів. Жінка рабіна пані Іваак Кляйн в дискусії після доповіді сказала: „Ви є антисеміт, і ви згинете, як антисеміт". Керівник дискусії д-р Реймонд Гант відповів їй: „Ви не можете ображати цю людину, і то в ім'я свободи, яку ви обороняєте". Мослі сказав, що він вже не є фашистом в передвоєнному розумінні цього слова. Преса підкреслила, що в ЗДА не бояться доповідей фашистів, які тут можуть побачити, що означає дійсно вільна країна.

У СВІТІ

- **Совєтський уряд** проголосив, що він підписав умову про господарську і технічну допомогу для Камеруну та що випродуковано літак на 182-х пасажирів, що могтиме летіти без зупинки з Москви до Ню Йорку. Закордонні кореспонденти в СССР повідомляють, що підсовєтські громадяни були куди менше „врадувані" такими престижевими „успіхами" своєї влади, як стурбовані з приводу відкликання заповідженої знижки прибуткового податку та відсутністю на ринку предметів першої потреби.
- **У летунському коридорі до Західнього Берліну** два совєтські бомбардувальники перерізали дорогу американському військовому літакові С-47 у віддалі 300 стіп. Совєтські військові літаки напастували також французький цивільний літак у летунському коридорі Франкфурт - Берлін. ЗДА і Франція заклали проти таких небезпечних шикан протест в Летунському контрольному центрі у Берліні. Це один із привичних совєтських способів у теперішній холодній війні.
- **У Південній Родезії** є тепер політичних і кримінальних в'язнів — 1,285, при чому близько 200 осіб „затримано" у в'язницях на три місяці. Більшість ув'язнених — це політичні в'язні, члени розв'язаної владою Африканської народної унії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Анахронічний інцидент

Багато шуму наробила в Америці справа 29-річного студента - мурина, Джеймса Мередіта, колишнього летуна, якого стейтові власті не допускають вступити до університету Міссіссіпі в Оксфорді — з расових причин. Джеймс Мередіт має за собою не тільки рішення Найвищого Суду принципового характеру про расову десеґреґацію шкільництва з 17 травня 1954 і 31 травня 1957 року та закон про громадянські права з 9 вересня 1957 р., але й цілу низку судових ухвал в цій його власній справі. Після першої невдалої спроби вписатися до названого університету, Д. Мередіт пробував зробити це, пішовши з гол. „маршалом", шефом федер. виконавців судових рішень. Університетські власті не прийняли його, але коли поіменно оскаржено в „образі суду" членів університетського сенату, вони погодилися прийняти Джеймса Мередіта. Тоді на перешкоді цьому став губернатор стейту Міссіссіпі, Росс Р. Барнетт. І коли не допоміг його наказ властям університету, то спершу він сам, а згодом і його заступник Пол. Б. Джонсон фізично не допустили Мередіта на терен університету. Вони змобілізували стейтову поліцію, яка в цивільних одягах, ставши лавою перед входом до університету, замкнула вхід для головного маршала ЗДА Джеймса МекШейна і Мередіта, що був під охороною федеральної поліції.

Ця справа живо нагадує заколот довкола дев'ятьох муринських юнаків і дівчат, що їх губернатор Орвел Фобус із стейту Аркензо не хотів допустити до середньої школи в Літтл Року в 1957 році. Після 20-денних пересправ, президент Айзенгавер вислав тоді до Літтл Року відділ війська, який ввів до школи тих муринських дітей. Обійшлося тоді без будь-якого поважнішого зудару, і від того часу та середня школа в Літтл Року діє на базі інтеґрації. Те саме, мабуть, станеться й тут, з тією різницею, що губернатора стейту Міссіссіпі, Барнетта, закликано вже перед суд, щоб він „доказав", чому не слід оскаржувати його в „образі суду".

Очевидно, що крім правного аспекту, надзвичайно складного з уваги на американське судівництво, ця справа куди важливіша, як те, чи один студент-мурин буде студіювати саме в тому університеті, чи не буде. Іде передусім про принцип расової рівности, стосований у практиці в усіх школах всіх ступнів і родів в Америці, а далі — про взаємовідносини між федеральною та стейтовою владою. В обох цих справах заанґажований престиж федерального уряду ЗДА, зокрема престиж генерального прокуратора Роберта Кеннеді, і нема сумніву, що так чи інакше, скорше чи пізніше, федеральний уряд переможе в обох пунктах — і щодо законної інтеґрації шкільництва, і щодо збереження авторитету федерального Уряду в справах, що перевищують автономні компетенції стейтів.

Ясно, що ця історія цілком незрозуміла людям з-поза Америки. Незрозуміла вона навіть подекуди й мешканцям Північної Америки, які не знають атмосфери, традиції, культурного клімату й відносин американського Півдня. Комуністична пропаґанда використовує такі події, як в Літтл Року в Аркензо і тепер в Оксфорді в Міссіссіпі, для загальної протиамериканської пропаґанди, промовчуючи, що центральна влада, існуючі закони, федеральні суди і величезна більшість американської публічної опінії признають, поручають і в практиці реалізують расову рівність. Нема найменшого сумніву, що хоч ця справа з Мередітом зринула через сто років після Еманситаційної декляpації Лінкольна, це вже тільки останні відблиски анархічного расизму, що про нього внедовзі згадуватимуть люди, як про безповоротну минувшину.

Новий наступ проти релігії

Останнім часом совєтська преса почала нову посилену кампанію проти релігії, закликаючи місцеві виконні органи й партійний актив до безупинної послідовної боротьби з „релігійним дурманом" і його впливами не тільки на старших людей, але й на молодь. Увагу цій справі присвячують усі совєтські газети й журнали, зокрема ж такий офіціоз, як „Правда", яка виступила в передовій статті із ствердженням потреби ефективнішого вишколу атеїстичних пропаґандистів і з вимогою, щоб кожен член партії і комсомолу ставав „воюючим антирелігійником". Уся ця кампанія йде по лінії партійних настанов, висловлених на 22-му з'їзді КПСС самим Хрущовим: „Нам потрібна продумана і струнка система науково-атеїстичного виховання, яка охоплювала б усі верстви і групи населення".

Проте, всі ці заклики й вимоги — це тільки одна сторінка безоглядної боротьби большевицького режиму, спрямованої на знищення віри в Бога і релігії взагалі. Насправді ж большевицька боротьба з релігією іде не тільки з допомогою таких „виховних" засобів, як аґітація і пропаґанда, але відбувається вона також по лінії шантажу, публічного тиску, а то й терору. В цьому напрямку опрацьовано справді таки „продуману і струнку систему", яка дає компартії куди більші успіхи, як уся пропаґанда.

Показовим прикладом цієї системи може бути надрукований у „Радянській Культурі" з 23 вересня ц. р. цілосторінковий репортаж якогось О. Мусієнка п. н. „Грибниці під сонцем". Написаний цей репортаж схидно, з усіма тонкощами і „грифами" большевицької журналістики, з метою викриття „злочинців і вбивців", що поскривалися нібито „під чорними сутанами" в Луцькій православній духовній семінарії. В підлитих сенсаційно - підбурюючим патосом про „жахливі злодіяння" адміністрації цієї семінарії, її керівників і питомців ревеляціях підкреслюється, що ця семінарія була відкрита на базі „пастирських курсів", заснованих ще єпископом Полікарпом Сікорським під час гітлерівської окупації України, що в ній знайшли пристановище „недобиті лицарі обріза і закрутки" — бандерівці та їхні радники, вбивці, грабіжники і бандити, сини аґентів німецької розвідки і т. д. Не подаючи ніже одного факту злочинів названих у репортажі людей, далі наведено вислови „загального обурення", що його викликає, мовляв, існування такої „антигромадської" установи серед місцевого населення.

Із „голосів спротиву" виходить, що репортаж, вміщений в „Радянській Культурі" — це тільки чергова ланка в довгім ланцюгу організованої партійними активістами кампанії проти Луцької духовної семінарії. Виявом цієї кампанії було вже кілька судових процесів і ряд виступів „совєтських громадян" у газеті „Радянська Волинь", які, висловлюючи своє обурення з приводу того, що в цій семінарії „подвизаються темні людці, зв'язані в минулому з бандерівцями", що там „отаборилися недобитки жовтоблакитної нечисти", „мракобіси" і т. д., „одностайно підтримують ідею закриття семінарії". Автор чи автори репортажу певні, що воно так і станеться, як сталося „на прохання колишніх віруючих" із церквами в селах Гірнополонка, Милуші, Скобелка, Лища, Берестечко, де позамикано церкви, і заявляють бундючно, що усіх тих сіл „не перелічити, бо лише за останні два роки на Волині із 378 церков на сьогоднішній день закрилося щось близько 200".

Це останнє ствердження про кількість закритих церков на Волині дуже показове. Воно доводить, що коли наступ на релігію піде далі за цією „продуманою і стрункою системою", то незабаром усі церкви не лише на Волині, але й по всій Україні будуть позамикані, і переслідувані віруючі будуть примушені перейти в підпілля, щоб там могти визнавати Бога і молитися до Нього.

Мирослав Прокоп

СІМНАДЦЯТА ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОН

Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй, яка відкрилася в Ню Йорку 18 вересня ц. р., стала з перших же днів тереном проби сил і показником стратегії й тактики Америки і Совєтського Союзу, як двох вирішальних сил сучасного світу. Дотеперішні наради кинули також деяке світло на те, яке місце на цій сесії може зайняти — якщо взагалі займе — питання поневолених народів совєтської імперії.

Форум боротьби між двома бльоками

Незалежно від своїх дотеперішніх досягнень, Об'єднані Нації не є самостійною силою. Їхня сила в тому, що в їх існуванні заінтересовані всі 108 держав, що мають своїх репрезентантів у цій міжнародній організації. Для менших і середніх держав ОН є до певної міри ґарантом їхньої незалежности. Якщо ж іде про сильних, про Америку і СССР, то вони бачать в Об'єднаних Націях форум для приєднування прихильників та боротьби проти потенційного ворога. При тому в той час коли американці хочуть бачити в ОН якнайбільш ефективну організацію, що може запобігти війні, Совєтському Союзові, навпаки, слабі Об'єднані Нації дуже вигідні, бо тоді вони є ідеальною трибуною для пропаґанди.

Два різні підходи до ОН виразно продемонстровано у виступах на 17-ій сесії голов американської і совєтської делеґацій. Адлея Стівенсона і Андрея Громика.

Якщо взяти за основу промову Стівенсона, то основні цілі американської закордонної політики на форумі ОН такі: Об'єднані Нації мають служити якнайуспішнішим інструментом для збереження світу від нуклеарної війни. А щоб виконати це своє завдання, ОН мусять мати міцну виконну владу в постаті генерального секретаря. Пропонована Совєтським Союзом „тройка" була б початком кінця ОН. Друга передумова — це власні фінанси, що їх мають дати всі члени, отже й СССР. Врешті, для дійовости і ефективности ОН потрібна ділова і спокійна співпраця, а не голосні деклярації та резолюції, які на ділі нікого не зобов'язують. Водночас, казав Стівенсон, Об'єднані Нації повинні залишатися вірними принципам своєї хартії, отже стояти за побудову світу, спертого на справедливості, свободі і мирі.

Щоб дати слухачам, серед яких більшість творять кольорові і невтральні, приклад діловости і небажання завогнювати міжнародне становище, Стівенсон, не називаючи Совєтського Союзу на ім'я, обмежився перерахуванням таких справ як „поневолення народів Східньої Европи", „прагнення народів усього світу до національної незалежности", „провокації Кастра і китайських комуністів" тощо.

Інакше виступив на другий день Громико. Розбурхуючи пристрасті делеґатів, він порівняв Америку з гітлерівською Німеччиною напередодні другої світової війни, закинув їй, що вона готовить превентивну війну проти СССР, уживаючи при цьому таких окреслень на адресу американців, як „варвари", „грабіжники", „пірати". Громико обвинувачував керівників ЗДА, що вони хочуть поневолити Кубу і інші народи Латинської Америки, закидав їм, що вони саботують миролюбні заходи СССР, спиняють деколонізаційний процес, погрозив, що Совєтський Союз готовий кожночасно прикоротити американську аґресію, і в кінці заявив, що Москва завжди прагнула до „дружби" з Америкою.

Бaлянс: хто більш переконливий?

Постає питання: чия тактика на форумі ОН дає кращі ефекти? Серед українців в Америці переважає погляд, що таке питання шкода ставити, бо на нього є готова відповідь: успішнішою є тактика большевиків.

Але для кожного, хто зблизька слідкує за розвитком подій в ОН, відповідь на це питання не така вже проста. Це правда, що Захід, зокрема Америка, багато тратить на тому, що постійно перебуває в обороні, що дозволяє себе атакувати, що не викриває Москви, як поневолювача народів. Але не можна забувати, що 1) під час минулої, 16-ої сесії ОН було декілька західніх виступів проти совєтського колоніялізму, при чому, як ніхто інший перед тим на цьому міжнародному форумі виступав Стівенсон, вказавши на поневолення України та інших народів червоної імперії; 2) тактика Америки закликати до спокою і конструктивної праці не є в сучасній обстанові в ОН безосновною: в більшості питань, за винятком, очевидно, таких як кубинське, позиція ЗДА в ОН така міцна, що американці можуть дозволити собі саме на таку тактику. Ось деякі показники цього:

1) Якщо йде про збереження міцної екзекутивної влади в ОН, то за втримання одного генерального секретаря виступає, разом з Америкою, величезна більшість членів. Минулорічний проєкт совєтської „тройки" приніс большевикам повну невдачу;

2) Намагання Москви пролізти минулого року до Конґа скінчились повним неуспіхом;

3) Велика більшість членів ОН підтримує американську тезу про те, що повне роззброєння можливе тільки при умові ефективної контролі;

4) Антиколоніяльна аґітація СССР має щораз менший відгомін серед кольорових делеґатів в ОН тому, що їхні країни вже самостійні, колоніяльних територій Заходу залишилось дуже мало, а ті, що здобули незалежність, менше заінтересовані в антиколоніяльній фразеології, а більше в ефективній допомозі для побудови власної економіки. А допомогу таку можуть скоріше дати багаті держави Заходу, як Совєтський Союз.

5) Країни, які й досі перебувають в колоніяльній залежності від Заходу, поступово здобувають самостійність в результаті переговорів з метрополіями і інтервенцій ОН, отже роля СССР у їх визволенні меншає. Таким чином здобули незалежність чотири країни, що на цій сесії увійшли до ОН: Руанда, Бурунді, Джамейка, Трінідад і Тобаґо.

Крім того, на тактику ЗДА в ОН треба дивитися крізь призму цілей американської закордонної політики у відношенні до СССР та американського розуміння сучасного внутрішнього становища в Совєтському Союзі. Якщо йде про цілі цієї політики, то її можна сформулювати в основному так: 1) змагати до порозуміння з Москвою і не допустити до війни; 2) впливати на внутрішнє становище в СССР у напрямі посилювання процесів прагнення до свободи; 3) не допустити до того, щоб СССР виграв економічні перегони і робити на нього економічний тиск.

Забезпеченням проти війни має служити поспішне зброєння ЗДА. Чинником, що посилював би вплив на внутрішній розвиток в СССР, має бути культурний обмін. Якщо ж іде про економічний тиск, то американці бачать, що совєтський Союз переживає тепер глибоку сільськогосподарську кризу, що він ніяк неспроможний задовольнити основні потреби населення, яке цього домагається, і що тому перегони у зброєнні Москві також не легко приходять. Тому, коли Громико говорить в ОН про конечність роззброєння, в цьому є не тільки пропаґанда, але й визнання факту, що зброєння лягає великим тягарем на совєтську економіку. Нарешті, коли йде про арґументи господарського характеру, на економіку СССР насувається важка хмара у вигляді европейської і атлантійської економічних спільнот.

Маючи такі цілі і такі атути в руках, керівники американської закордонної політики уважають, що вони можуть м'яко говорити в ОН. Чи така політика себе виправдає, покаже майбутнє. Бо Москва також має атути. Вистачить назвати Кубу і загрозу, що її вона, як совєтська база, творить для Латинської Америки.

Поневолені народи совєтської імперії і 17-а сесія ОН

На початку цієї статті було сказано, що дотеперішні наради на 17-ій сесії ОН кинули деяке світло на те, яке місце на цій сесії може зайняти питання поневолених народів совєтської імперії. Ці показники такі:

1) Від 1956 року на кожній сесії на аґенді стоїть „угорське питання". Воно попадає туди всупереч спротиву совєтських і деяких невтральних делеґацій, але його на ділі не розглядають. Цього року воно також опинилося на аґенді Асамблеї 43 голосами „за", при 34 „проти" і 19, що стримались. Минулого року відношення голосів було таке: 52 за, 15 — проти, 30 стримались.

2) Є дані на те, що канадійський прем'єр Діфенбейкер, який заповідав видвигнення справи совєтського колоніялізму на форумі ОН, має труднощі у з'єднуванні прихильників такої акції. Проте, виступаючи на цій сесії, міністер закордонних справ Канади, Говард Ґрін, пригадав виступ Діфенбейкера в ОН у 1960 році і ствердив, що совєтський уряд досі позбавляє мільйони людей права самовизначення.

3) Подібно, як на 16-ій сесії, західні держави, в тому числі й Америка, виявляють цього року велику повздержливість у видвиганні справи поневолених Москвою народів. Це було видно у згаданому вже виступі Стівенсона. Але вистачило гострих слів Громика на адресу Америки, щоб Стівенсон, який відповідав йому того ж дня, заявив, що Москва не має права говорити про невтручання у внутрішні справи інших народів, бо вона „танками задушила незалежність Угорщини і тримає в стані поневолення народи Східньої Европи від Балтику до Чорного моря". Тому треба сподіватися, що нові атаки совєтських делеґатів у дальшому також викликатимуть гостріші відповіді делеґатів Заходу. Однак, не треба забувати, що для західньої політики на форумі ОН зокрема для політики Америки, питання поневолених народів совєтської імперії є тільки одним із атутів у політичних розграх з СССР.

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, JULY 2, 1946 AND JUNE 11, 1960 (74 STAT. 208) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

SVOBODA (LIBERTY), Ukrainian Daily, published daily, except Sundays and Mondays, and entered as second-class mail at the Main Post Office, Jersey City, New Jersey, for October, 1962.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: The Ukrainian National Association, Inc., A Fraternal Benefit Society, 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J.; Editor: Anthony Dragan, 95 Van Nostrand Ave., Jersey City, N.J.; Managing editor: Anthony Dragan, 95 Van Nostrand Ave., Jersey City, N.J.; Business manager: Joseph Lesawyer, 141-19 Hoover Ave., Briarwood, L. I., N. Y.

2. The owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given.): The Ukrainian National Association, Inc., A Fraternal Benefit Society, 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

3. The known bondholders, mortagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state): None.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This in all statements regardless of frequency of issue.): 20,100.

JOSEPH LESAWYER, Business manager.

Sworn to and subscribed before me this 26th day of Sept., 1962

WALTER KOWAL, Notary Public, New Jersey.
(Seal) (My commission expires Nov. 1, 1965)

Ярослав Курдидик

ЗАХИТАНА ПОПУЛЯРНІСТЬ ЗДА В ЕВРОПІ

Відомі американські журналісти, дуже добре зорієнтовані в европейських політичних відносинах і настроях — В. Ріссел та Е. Солцберґер — стверджують майже однозгідно у своїх останніх кореспонденціях з Европи, що популярність Америки там дуже помітно „стопніла". Обидва вони подають різні суґестії, в який спосіб має провадитися американська закордонна політика, щоб цю підірвану популярність, а тим самим і престиж ЗДА в Европі оживити й піднести.

За оцінкою згаданих вище журналістів, цей своєрідний антиамериканізм пояснюється в першу чергу не завжди вдалим і основно продуманим формулюванням „здорової, ризкої та прозорої" політики ЗДА в Европі. Прояви цих антипатій можна помітити в однаковій мірі у Західній Німеччині, як і в Англії та Франції, а до них у певній мірі приєднуються Італія і ще деякі менші західньоевропейські держави. Очевидно, що ця настороженість супроти Америки виходить з різних, часто навіть не передбачених джерел, але всі вони мають один спільний ляйтмотив — мовляв, ЗДА хочуть понад міру „босувати" і трактують деякі вітальні справи Европи з легковаженням або й іґнорацією.

Це — незаперечний факт, що у такій надзвичайно складній політичній мозаїці, якою є Европа, що покривається у деякій мірі з поняттям НАТО — дуже важко балянсувати так, щоб нікого „не вразити, або не зранити", а всіх без винятку задовольнити. У короткій газетній статті годі вичислити всі жалі европейських держав, бо вахляр цих жалів дуже широко розхилений і „відносно індивідуальний".

Ось, для прикладу, головною точкою, що постійно дратує Францію, є атомова політика ЗДА, яка не хоче признати Франції таких самих прав, приділити такої самої допомоги, як Англії. Особливий жаль звертається безпосередньо до секретаря Раска, який, мовляв, з повною свідомістю намагається здеґрадувати Францію в ядровій ролі, як четверту потугу, навіть у такий несприятливий час, як нинішній.

Німеччина закидає ЗДА, власне секретареві МекНамарі, що він намагається змінити оборонну політику Европи „понад головами" членів НАТО, а самому президентові Кеннеді приписує брак належного зрозуміння та симпатії для позиції, яку хоче зайняти Німеччина, при чому не береться до уваги, що вона, як держава з багатющими ресурсами, є „наріжним каменем" Европи і НАТО.

В Англії вважають, що ЗДА нібито спихають її навіть не на другу, а на третьорядну ролю, коли йде про вирішування основних політичних питань у вільному світі, а в консервативних англійських колах одверто заявляють, що ЗДА намагаються перейняти без будь-яких концесій для Англії не тільки її ролю, але й спадщину. Італія робить закиди, що Америка призначає їй приблизно таку саму ролю, як малій Бельгії чи Голляндії, а іноколи навіть пропонує вже готові пляни, які вона повинна беззастережно приймати.

Останніми часами в европейській пресі можна зустріти такі вирази, як „стратегія МекНамари" або „відворотна закордонна політика Раска". Самому Президентові закидають, що останні зміни в дипломатичних і мілітарних секторах Европи він зробив за порадою своїх консультантів, і ці зміни дозволятимуть йому перебрати повну контролю над усім тим, що залишилося ще з „спадщини Айзенгавера". І хоч може для теперішнього уряду ЗДА становище НАТО не видається надто кооперативним, з точки зору Европи воно є кориснішим для неї.

Генерала Лемніцера члени НАТО прийняли, як особу відповідну і військово кваліфіковану на становищі головного командувача, з одним застереженням: чи зуміє він, як його попередник генерал Норстед, заступати інтереси і погляди не тільки ЗДА, але й кожної держави — члена НАТО. І хоч генерала Лемніцера зараховують в Европі до „старої айзенгаверівської династії", проте, уважають, що він може бути надто „догматичним головнокомандувачем", готовим орієнтуватися на Европу „вія Вашингтон"... Такі самі закиди робиться і в зв'язку з останніми змінами в дипломатичному корпусі ЗДА, де нібито ліберальних американців заступлено більш консервативними, з централістичними тенденціями у політиці.

І хоч як уряд ЗДА намагається вияснити всі ці зміни, як звичайну рутину, що має місце після кожної зміни президента, в Европі уважають, що все це — „тиха пресія", яка має своєю ціллю змінити дотеперішній хід політики і змусити де Голя та Аденауера думати згідно з „американською мілітарною логікою", тобто визначити заздалегідь, які кому будуть належати місце і роля в боротьбі з комуністичною загрозою, проти якої на чоло висувається Америка, тоді як всі інші альянти гратимуть тільки допоміжні ролі.

У німецькій військовій пресі можна зустріти і таку терпку завваґу, мовляв, ЗДА повинні пам'ятати, що члени НАТО мають також свою амбіцію та логіку, і розцінювати їх за їхньою мілітарною надійністю та силою. А французька преса, що віддзеркалює думки своїх військових фахівців, заявляє, що Америка — це „не увесь вільний світ, а тільки його найсильніша складова частина".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(2)

На думку Ніни Олександрівни (і з цим погоджувався й Олександер Іванович), цю ширму давно б уже слід викинути, бо вона своїм занадто старосвітським виглядом тільки компрометує їх, але місцева промисловість ще не почала виробляти чогось, хоч трохи пристойного, та й Олександрові Івановичу було в глибині душі все ж жаль старої матері з її дивацтвом, і ширма залишилась... Одначе, коли приходили прошені гості, ширму з ліжком заздалегідь виносили надвір і, поки гості не розходились, матері не було де спати, бо заснути надворі не давали москіти, та й не годилось старій де-будь розлягатися.

Коли Олександер Іванович увійшов до кімнати, за ширмою було тихо. Мабуть, виснажена вночі пропасницею, мати спала. Олександер Іванович причинив за собою двері і навшпиньках, щоб не збудити старої, пройшов до письмового столу й сів у крісло. За ширмою зарипіло ліжко.

— Ти ще не їв, Сашку? Там, на нижній полиці в шафі, є сир і вчорашнього молока трохи, якщо не скисло...

— Певне, ґузапая[1] відсиріла або примус коверзує, — сказав Олександер Іванович, не слухаючи останніх материних слів. Він знав, що в травні, коли тут остаточно припиняються весняні дощі, тонке стебло торішньої ґузапаї не може відсиріти, та й примус нещодавно лагодили, але треба ж щось сказати матері на виправдання, справді, дивного зволікання дружини. Годинник на столі показував уже двадцять на дев'яту. Олександер Іванович присунув до столу крісло й розгорнув „Драму на полюванні".

— Сир — у кутку, накритий тарілкою... — знову почувся за ширмою тихий материн голос.

Олександер Іванович насупився. Материні слова немовби натякали на недбайливість і невміння господарити його Ніни.

— Будь ласка, мамо, не турбуйся!... Захворіла — треба лежати; без тебе все зробиться, — буркнув він, не криючи свого невдоволення.

— Так ти ж знову підеш голодний... — ніби виправдуючись, промовила мати й важко зідхнула.

Це зідхання зовсім уже роздратувало Олександра Івановича. Він хотів сказати матері, що просить її не втручатися куди не слід, що він і дружина обійдуться й без неї, але в цю мить здалека, десь із кухні, почувся дитячий вереск і швидко покотився до кімнати. Коло дверей він стих, потім двері враз розчахнулися обома половинами, і до кімнати вбіг трирічний син Олександра Івановича, Вася. Простягаючи перед себе правицю з розчепіреними дрібненькими пальчиками, малий захлинався від плачу й задріботів ніжками просто до баби за ширму.

— Бабо, бабо, — буба!..

— Не плач, Васильку, не плач, голуб'ятко..

— Мама Васі — бубу... — скаржився далі малий.

— Де буба? На руці? Ану, давай її сюди...

Олександер Іванович не бачив через ширму, але до дрібниць уявляв усю дальшу сцену. Колись давно-давно так потішала мати і його, і це так само враз заспокоювало Олександра Івановича, як тепер його Васю. Мати помалу загинає до крихітної рожевої долоньки малюсінькі пальчики, починаючи з мізинця, і над кожним пестливо примовляє: „Горосю, бобосю, пшеничка, тичка..." Дійшовши до великого пальця, мати раптом надає своєму голосові штучно - сварливого тону й, злегка витягаючи онуків пальчик, каже: „А старий бобище... — Тут заходить коротенька павза, коли баба ніби міркує, що ж учинити з „старим бобищем", і малий роззявив рота й заціпенів у захваті, дармащо чує це який там уже раз. — А старий бобище — фу-у-урр за плотище!"

І баба відкидає далеко набік свою жовту, худеньку руку.

Від цього „фу-у-урр" малий регоче, аж заходиться. На щоках ще блищать невисохлі сльози, а він просить бабу повторити ще раз усе спочатку і настійливо суне до неї другу ручку.

Перед Олександром Івановичем лежала розгорнута книга, але думки його були за ширмою. І якесь дивне мішане почуття, чи то заздрощів до щирої, безпосередньої радости малого, чи то ревнощів, що син у своїй біді побіг не до нього, а до баби, чи жалю за чимось неповторним, втраченим не знати де й коли, — поволі опанувало його. А за ширмою знову лагідно примовляла мати: „Горосю, бобосю, пшеничка..."

Роман „За ширмою" друкується з невеликими скороченнями і з виправленням зобов'язуючого в Україні офіційного правопису.

[1] Ґузапая (узбецьке) — хмиз бавовнику, що його в Узбекістані використовують на паливо.

СЬОМИЙ СВІТОВИЙ КОНҐРЕС СУМ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

діяльність Спілки в ділянці виховання дітей і молоді, про понад 150 гуртків сумівської самодіяльности, з яких деякі, як Капеля Бандуристок у Детройті під дириґуванням П. Потапенка, стали значними мистецькими одиницями. Доповідач звернув увагу на успіх світового Шевченківського Конкурсу та закликав далі такі конкурси влаштовувати. Далі звітував генеральний секретар СУМ Євген Гановський про велику організаційну працю виконану за чотири роки. В рамцях Конгресу першого вечора в суботу 22 вересня ц. р. відбувся для учасників Конгресу цікавий концерт. На недільній Службі Божій значення жертви у наш зматеріялізований вік підкреслив впр. о. Любомир Гузар. Після богослуження в наміренні української молоді відбулося урочисте покладення вінка біля Пам'ятника Героям Визвольної Боротьби. Потім слідували привіти, письмові й усні, з усіх кінців світу: від Достойників Церкви, УККА, КУК, та різних українських організацій, шкіл, товариств. Вітаючи Конгрес від Українського Народного Союзу голова його п. Йосип Лисогір підкреслив, що без молоді все заникає та побажав СУМ дальших успіхів у важливій і цінній праці. Від СУК „Провидіння" вітав Конгрес заст. гол. предсідника д-р Вол. Пушкар.

У програмовій доповіді уступаючий голова Ц. У. О. Коваль проаналізував сучасне становище в світі та наголосив на трьох чинниках, на яких базується праця СУМ: релігія, Визвольна Боротьба і культура.

У доповіді Гол. Референта Юнацтва д-ра Б. Стебельського також було чітке окреслення виховної праці СУМ.

Уділивши абсолюторію з подякою попередній Центральній Управі, УП Конгрес СУМ вибрав — під схвальні оплески — нові керівні органи СУМ. На головуЦУ СУМ був переобраний п. Омелян Коваль, на першого заступника вибраний п. Ярослав Деременда, а далі: Г. Ощипко — генеральний секретар, Т. Кість — вільний член, д-р М. Кушнір — другий заступник і голова Центральної Виховної Ради, д-р Б. Стебельський — третій заступник і Референт Юнацтва, мґр. Є. Гановський — вільний член. Центральну Контрольну Комісію очолив ред. В. Леник, Товариський Суд — В. Микула.

В. Гальчук

Микола Понеділок — багатогранний талант

(Микола Понеділок, „Говорить лише поле...", Торонто, 1962. 317)

В творчості Миколи Понеділка помічаємо різні психологічні та ліричні риси мистецького таланту. Письменникові властиві глибокий і щирий гумор, як також і їдка сатира на теми підсовєтської дійсности. Творчість його не позбавлена теж і значного комедійного струменя.

Микола Понеділок пише п'єси, гуморески, сатиричні оповідання, нариси, ліричні новелі тощо. Він має також значний дорібок, як перекладач творів німецьких і французьких драматургів на українську мову. Микола Понеділок відомий теж як актор сцени. Свого часу, він працював у театрах В. Блавацького й Йосипа Гірняка. Це останнє обдарування сильно допомагає письменникові в переданні його творів, які він читає правильно і з великим успіхом. Отже, він здобуває широкі маси подвійним засобом свого таланту.

Майстерність творчости Понеділка проявляється в красі мистецького образу, в своєрідності мови, в композиції і в суто індивідуальному стилі. Мистецькі образи бере Понеділок з життя. Ці образи, — це не мертві фотографії дійсности. Вони сильно позначені й проникнуті авторським „я". В них проявляється свіжість і оригінальність. Мова автора глибоко народна, повна приказок, місцевих слів, подекуди навіть і з окремих говірок. Вона повністю достосована до рівня розвитку героя твору. Це додає більшої автентичности й ближче зв'язує твір з людьми і з правдивим життям.

Композиція творів Понеділка також добра й вказує на постійний ріст його таланту. Від гуморески й незначного розміром нарису він свобідно перейшов в царину ліричної новелі. Тут в парі з розвитком його мистецької форми прийшов і розвиток змісту. В творах письменника почувається повна гармонія поміж змістом і формою. Його герої, — це не мертві постаті. Вони сильно обдаровані життям, не гублять почуття людської гідности навіть в найбільше критичних моментах, в більшості нещасні, бо вони люблять своє оточення і свій рідний край. Письменник в своїх творах не вживає загальних фраз чи арбітрарних тверджень. До читача він промовляє образами й тим впливає на його емоції, зацікавлення і розум. Людей він змальовує в звичайних, буденних обставинах. А їх психологічні переживання в інтерпретації автора прості й чіткі, але такі сильні, що читач мимоволі їх переживає.

Остання збірка „Говорить лише поле" носить познаки мистецької довершености й свідчить, що автор після довгих шукань і успішних спроб в гуморесці знайшов більше вдячну форму для вияву свого мистецького обдарування — ліричну новелю. Може ця форма ще нова, може вона декому, хто досі читав Понеділка, не довподоби, але вона найбільше авторові характерна й якраз в ній він, здається, може найкраще висловити переживання своєї душі й серця. Добрий письменник повинен, на нашу думку, проступати до нових мистецьких форм, бо тільки тоді можна говорити про його справжній розвиток. З літературної практики знаємо, що більшість письменників нерадо відхиляється від опанованої вже літературної форми чи манери. Понеділок не такий. Він творчий і шукає нових форм, в які можна було б вкласти нові сюжети. А це, на нашу думку, є доказом невтомної праці, яка заслуговує на відзначення.

Автор почав збірку глибоко-ліричним зверненням до поля, до української землі: „Без тебе я не обійдуся, ти мені вкрай потрібне... Я тебе люблю, як батьківський поріг, як повітря, хліб та воду... Як вечірню пісню..." В ці слова він вклав своє глибоке почуття, своє розуміння життя, свій світогляд. Він вірить в перевагу простору й широти поля над задушливим, запорошеним містом.

Ідейним центром більшости його новель — це сатиричне викриття окремих явищ суспільно-політичного ладу. Ці явища він не висміює безпосередньо, а через сприймання своїх героїв, українських селян. В новелі „Буржуйка" єдиним пристрасним бажанням жінки-матері є дістати свою дитину з дитячого притулку й мати її біля себе. Це бажання стає невідступною ідеєю її життя: „Вона візьме дочку назад, додому, до родинного вогню-кубельця. І разом з дочкою, може, повернеться до передчасно посивілої, з розкраяною душею, матері хоч крихта спокою, хоч проблиск ясного дня і темної, що сном оздоровляє, ночі... Може повернеться, нарешті щасливий усміх і облегшуючі душу сльози..." Як гірко звучать ці слова життєвої правди. Але вони не змінять ненависної дійсности, соціяльного і національного безправ'я, духової пустоти, закосмузлости й обмеження „репяхів чотириногого пролетаріяту", отих — „зайдів — москалів або монголів з Сибіру".

Розкриваючи ці типові явища совєтської дійсности через призму сприймань матері-селянки, автор піддає ці явища гнівному засудженню. Протиріччя між гуманними людськими почуттями матері й жорстокими ненормальними формами суспільно-національного життя приводить до поєднання трагічного з комічним, що мимоволі витискає сльози на очі читача, як вияв глибокого співчуття для покривдженої і життєво розторощеної матері.

Сильного загострення у викритті протиріч совєтського суспільства Понеділок досягає в новелі „Самогубство", коли активісти знаходять курку, що висить на яблуні з запискою прив'язаною до її ніг: „Вкорочую собі життя, бо не можу знести партії п'ятдесять яєць. Лїпше смерть як таке життя. Чубата. Тут виступає комічно викривальний момент, який напевно викличе в читача гірку посмішку, але рівночасно з тим цей момент вдаряє в самі основи совєтської системи.

Новеля „Многая літа" — це майстерний зразок соціяльно-психологічної сатири.

Всі новелі, вміщені в цій збірці, зворушливі, щирі, написані в деяких випадках кров'ю серця письменника; в них багато суб'єктивних моментів, що переплітаються з загальними моментами життя. В цих новелях, навіть в найбільше ліричних новелях, видно національно-громадське обличчя письменника, який вміє обсервувати життя, вміє передати його крізь призму своєї душі й серця.

Деякі новелі, на нашу думку, є надто ліричні; їх ліризм переходить в романтичну мрійливість. І вони стають чужими для нашого часу, та що більше, вони порушують гармонію тонів, що домінують в інших новелях збірки. Такий суперлятивний ліризм помічаємо в „Говорить лише поле..." і в „Удвох".

Збірка в цілому видана поправно. В цьому заслуга самого автора, його мовнолітературного редактора В. Давиденка й видавництва „Гомін України". Поява мовнолітературних редакторів у наших виданнях в діяспорі є великим кроком вперед. Це причиниться до піднесення літературно-мовного рівня нашої книжкової продукції, що в багатьох випадках грішить випадковістю і мовною хаотичністю.

Позитивним додатком до збірки є її мистецьке оформлення роботи Галини Мазепи. Це оформлення глибоко продумане, свіже своїм способом виконання і зв'язане з текстом. Воно передає в образний спосіб найбільше критичні моменти новель і оповідань, так що часто вистачить проглянути ілюстрації, щоб зрозуміти, про що мова в даному творі.

Збірка, за словами Івана Вараниці у вступному слові, — це мова української душі і серця і в ній ми справді чуємо пошум рідного українського поля.

Володимир Жила

Успіх молодого скрипаля

Юрій Вожаківський

Молодий українець Юрій Вожаківський з Ірвінгтону разом із п-ною Сюзен Аісллью, піяністкою, одержали перше місце у музичних змаганнях, влаштованих Асоціяцією Музичних Вчителів стейту Ню Джерзі. Обидвоє нагоджені матимуть змогу виступити із своїм концертом під час конкурсу, що відбудеться в рамках конвенції названої асоціяції в Балтіморі, Мд., в днях 10—12 жовтня ц. р. Переможці в цьому конкурсі виступлять потім під час крайової конвенції Асоціяції Музичних Вчителів, відбуття якої передбачене на березень 1963 року. Юрій Вожаківський, учень відомого українського скрипаля і педагога проф. Володимира Цісика, має 16 років, є студентом школи Артс Гай Скул у Ньюарку і востаннє здобув Нагороду Молодих Мистців, призначувану Асоціяцією Музичного Виховання. Він виступав у Тавн Голлі і виступить як асистент концертмайстра Загально-Стейтової Оркестри в її концертах 1962/1963 р. Прихильні згадки про цей успіх молодого мистця подав часопис „Ньюарк Сандей Ньюз" та інші часописи стейту Ню Джерзі.

● **Німецька Народна партія**, яка гуртує найправіші елементи в Західній Німеччині, переведе в неділю свій конгрес під гаслом „Спершу Німеччина — потім світ". Головою тієї партії є барон Йоган фон Кеніг.

З НАШИХ БУДНІВ

ОСІННЄ БУЛЬБОПЕЧЕННЯ

Літо відлетіло від нас з останнім ключем журавлиним, як писав поет, і не можна того сказати, щоб воно було загаряче. Дехто, під час вакацій, таки добре дзвонив зубами і, замість купального строю, затягав на себе по два светери. Навіть бідні нудисти нарікають в газетах, що не мали цього року „ґуд-тайму"... Дехто ще покладає надії на „індіянське літо" — може воно буде тепліше, ласкавіше. Гарна погода особливо побажана симпатиками футболу, саме тепер, коли три наші лігові команди тут, на Сході, вийшли на старт!

До важливих імпрез осіннього сезону, крім футболу, належить також бульбопечення. (Цього слова не шукайте в Голоскевича, ані в Панейка, тільки в мене!). Буває святочне бульбопечення, — коли його влаштовує котрийсь відділ Союзу Українок чи Самостійного Золового Хреста, і, звичайне, — коли, наприклад, земляки з Бібрецького повіту запросять вас на фарму „пекти картоплю".

Я нарошне беру в лапки „пекти картоплю", бо з тою картоплею виходить не раз „буйда на ресорах", як говорили у Львові. Скажіть, будь ласка, хто схоче їсти картоплю, коли вас наперед накормлять сендвичами, парівками, сіканцями, жареним на рожні м'ясом, соборним борщем та іншою всячиною, — не згадуючи, звичайно, за такі вияви староукраїнської гостинности, як щедре частування добрим вишняком, на чистому спирті настояним, чи якоюсь запіканкою... Після такої вакханалії вже просто місця немає на картоплю, що приходить на черґу під кінець трапези.

Поза тим я маю застереження до американської системи бульбопечення, на яку швидко переключились політичні еміґранти. Як же воно відбувається: дівчата беруть аркуші позолітки, тнуть на шматки, обвивають картоплини в цю позолітку, ніби прикраси на ялинку, і, так удекоровані, кладуть в жар. Правда, картопля вигортається з жару чистенька, пухка, добре спечена, але що в ній за смак?.. Нічого вам не хрумтить між зубами, руки — чисті, губи — чисті, незамащені сажею, не так, як колись бувало в Старому Краю, коли то кожній учасник такого пиру виглядав потім, як дідько... І в тому був весь смак, весь чар і вся, так сказати, поезія старокрайового бульбопечення!

Так чи так, осіннє бульбопечення, на лоні природи, увійшло вже в наш побут і часто дає нам багато приємних моментів, зокрема тоді, коли добереться гарна, весела кумпанія. А коли приємне сполучити з корисним, тоді виходить подвійна приємність і подвійна користь. Так, пригадую, недавно під час одного бульбопечення господар дому зробив нам несподіванку — витягнув лісту і перевів збірку на КОДУС, тобто на допомогу незаможній студіюючій молоді. А що вишняк його власної продукції вийнятково всім тоді смакував — гості скинули до капелюха поважну суму на шляхетну ціль.

Взагалі бульбопечення вдалося нам надзвичайно! Жаль тільки, що картопля була в позолітці... **Ігер**

О. Гайський

ПРОРИВ МОЛОДІ

(Репортаж із VII Спортових Ігрищ на Союзівці)

(2)

Коли з обсадою опорожнених чемпіонських престолів не було ніяких клопотів, поважні трудноці внаслідок абсенцій виявилися в розкладіпляні гор. Прошу уявити, що змагун „А" дістає одну, чи й дві гри даром, з допомогою „бая", *) а другий „Б" мусить не тільки змагатися, але негайно, без відпочинку, вдаватися в дальший бій, бо... так треба для рахунку й „випростування" пляну гор...

Ми від років звертаємо організаторам увагу на те, що льосувати треба не мертві зголошені назвища — тільки живих людей. Змагун не мусить знати з часопису, хто його перший партнер; куди важливіше, щоб ніхто не шпацірував собі вгору таблиці без гор, щоб змагуни грали й вигравали з суперниками, а не „переступали" їх без бою Пів години, чи година часу, перед змаганнями, в приявності відпоручників клюбів, вистачає на льосування і зробить „добру кров".

Коли ми вже при нещасних „баях", не можна не згадати нашого найстаршого змагуна, достойного радника Р. Дзеровича, з Торонта. Минулого року він не ставав до змагань, бо було загаряче. Це, в його віці, поважна причина. Але цього року?... Кліматичні умови були добрі. Ступницький і Лепкалюк мусіли боротися за право змагатися з радником Дзеровичем у вступній рунді (бо таке було льосування), а коли прийшлося йому врешті грати з переможцем, сеньйор тенісистів, мовляв, змагатися проти Ступницького для нього безвиглядна справа. І такого вже бути не повинно... Звання „містер Бай" може когось бавити, або ні, але свої вигляди й безвиглядність треба вирішувати перед зголошенням до турніру. Раз змагун зголошений ,він, у нормальних умовах свого здоров'я і зовнішніх обставин повинен змагатися з кожним суперником. якого йому призначить жереб.

*) "By" — скорочене "by-passing", або "walk-over (v. o.)" = „переступлення" без бою до дальшої рунди".

Пролїски.

Наголовок цього репортажу почав зарисовуватися дослівно з першими вдарами ракет елімінаційної рунди (в тенісі, до речі, кожна рунда елімінаційна). У час, як Михайло Шиян (КЛК) „мучив" завзятого Зенона Коссака („Черник" — Дітройт), а Зенон Маркевич (КЛК) технічно гнучкого початківця — Андрія Стрийського („Львів" — Клівленд) — три минулорічні юньйори здобували свої перші перемоги в клясі чоловіків. Богдан Сливка („Черник") легко „зрізав" Ромка Граба (КЛК), Яромир Гук („Чорноморська Січ" — Нюарк) переміг Богдана Дзеровича молодшого („Львів" — Торонто), а збалянсований технічно Юрій Попель („Львів" — Клівленд) спрепарував 6:2, 6:2 досвідченого Романа Комарницького (УСК — Ню Йорк). Орест Заклинський (КЛК), з поставою старогрецького божка, не мусів би віддавати перемоги Данилові Завізові („Союзівка"), якби, замість молочення м'яча, взяв декілька лекцій „тенісової геометрії" в Шияна...

В першій головній рунді (1/16 фіналу) наступ молоді зміігся. Філядельфійський суміеець Ярема Тимків („Тризуб") виелімінував Мирослава Ломагу (КЛК), а Тарас Децик („Львів" — Торонто) — Юрія Ломагу (КЛК). Якийсь жартун поразки братів Ломагів порахував за „вищу справедливість" супроти Дади Рака, який Ломагів потребував до обслуги турніру... Та жарт жартом, а Юрій Ломага — не так своїм здобутим сетом (3:6, 6:4, 1:6) — як знаменитим притятим бекгендом і грою при сітці доказав, що штука тенісу для нього не чужа, і що він ще своє Юрія Граба слівце скаже...

Клівлендець Юрій Попель переміг Юрія Граба (КЛК) 7:5, 6:0 — але в першому сеті твердий, як граб, суперник виявив, що в ньому росте ще один типовий представник молоді. Гук Яромир (Ч. Січ) переміг Юрія („Кубу") Купчинського (КЛК). Несамовитий запас життьових сил виявив Богдан Домарадзький („Союзівка"). Він відпав у боротьбі з Юрієм Савчаком (КЛК) 3:6, 4:6, але свідки змагань були просто потрясені несамовитим засобом сил Домарадзького.

(Продовження буде)

Зі спорту

„ТРИЗУБ" — „ІНТЕРКЛЮБ" 6 : 4 (3 : 2)

Філядельфія, 23 березня. — „Тризуб" зустрів у футбольних змаганнях на своєму грищі „твердий горіх" у завзятій та високо технічній дружині „Інтерклюбу", який постав по злуці двох італійських клюбів в Ню Йорку. „Інтерклюб — це властиво бувше „Кольомбо", яке два роки тому було першуном Американської Футбольної Ліги. Ці змагання можна сміло назвати найбільш емоційними ліговими змаганнями, які відбулись досі на терені Філядельфії.

Глядачі були у напруженні до десятої хвилини, коли Ферейра І проломив леди несподіваним ґолем головкою у блискавковій акції нашого нападу, який став у цьому році найшвидшим нападом, що його мав „Тризуб" за три останні роки. Допомогло йому в цьому підсилення динамічним Чижовичем, не згадуючи вже Ноги і „всюдисущого" Яковини. Обидві дружини імпонували цілістю, і акції їх гри мінялися кожної хвилини. Але перед нападом „Інтерклюбу" важко встоятися найкращому захистові. У 18-ій хвилині після двох наріжняків до „Тризуба" прийшли таки ворота до „Тризуба", які стрілив рухливий наче живе срібло Міллер. Нервове напруження тривало більше як чверть години, доки Ферейра І не підніс вислід знов головкою. Проте п'ять хвилин пізніше „Інтерклюб" вирівняв зі стрілу Вуґа через зле криття наріжняка. Знова зросло напруження занепокоєних симпатиків, які не були вдоволені несправедливими рішеннями судді Мек Ліна. Радість гостей не тривала довго, бо дві хвилині після вирівняння Чижович здобув ведення для „Тризуба" братурним стрілом. Тут треба згадати, що Чижовичеві приходилося не легко пробиватися, бо мав він двох „янголів-хоронителів" в особах Віная і свого рідного брата Евгена, які грали в „Інтерклюбі".

Початок другої півгри позначився концентричними атаками італійців, які принесли вже в п'ятій хвилині вирівняння зі стрілу Джіяконе. Після цього настав період пописів вмілостей Ферейри І, Чижовича, Яковини і до деякої міри Ноги, який, щоправда, не мав свого дня. В 63-ій хв. „Дзьохо" приніс ведення „Тризубові", а вже дві хвилини пізніше Ферейра І стрілом як з пістолі дав змогу публіці легше відітхнути.

Це тривало лише п'ять хвилин, бо Нунез у 70-ій хв. поправив вислід для „Інтерклюбу" на 4:5. Вислід перемоги устійнив Яковина притомним стрілом, використавши вибіг воротаря противника на шістнадцятку.

Підсумовуючи, треба признати, що тренер Глісович добре робить, коли звертає більшу вагу на продуктивність гри „Тризуба", а не на ефекти для ока, бо в мистецьких грах все вирішує „сітка". Кожні змагання дадуть бажані успіхи, коли дружина матиме на увазі: завзяття, швидкість і силу та цільність стрілу. Коли йде про акції дружини для просування цілости вперед треба тямити про дві найважливіші справи: економію часу та економію простору. І коли до цього додамо точне криття головно в часі наступів на наші ворота, — це і буде наймодернішим футболем.

Склад „Тризуба": Паскаселла, Горзелінґ, Рач, Кравець, Ферейра О., Зоф, Фальк, Чижович, Ферейра І., Яковина, Нога, (Манджіні, Ілаф).

Яр. К-ий